

8 Σεπτεμβρίου 2016

Η προτεραιότητα του προφορικού λόγου στον ευαγγελισμό (Δήμητρα Κούκουρα, Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)





[Προηγούμενη δημοσίευση <http://bitly.com/2bHjrO1>]

Ο προφορικός λόγος είναι ο πρωταρχικός τρόπος με τον οποίο μαθητεύουν τα εν αγνοία έθνη και όσοι έχουν απομακρυνθεί συνειδητά ή ασυνείδητα από τη χριστιανική πίστη. Το προφορικό κήρυγμα έχει παραδοθεί από τους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, τον Ιωάννη Πρόδρομο, «έκήρυσσε λέγων...» (Μρ 1:7), τον Ιησού Χριστό (Μρ 14:14-15) και τους μαθητές του. Ο Απ. Παύλος με τις γνωστές διαδοχικές ερωτήσεις του για την ανάγκη επανασύνδεσης των ανθρώπων με τον Θεό Πατέρα και τον αδιαμφισβήτητο ρόλο του προφορικού κηρύγματος, απορεί: «Πώς θα πιστέψουν, αν δεν ακούσουν;» (Ρωμ. 10:14). Και καταλήγει λιτά και κατηγορηματικά: πώς οὖν επικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πώς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πώς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος;.. ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ (Ρωμ. 10:14,17) (*fides ex auditu*).

Η σημασία του προφορικού κηρύγματος παραμένει αδιαμφισβήτητη και στις ημέρες μας, παρ' όλη την ευρύτατη διάδοση του γραπτού λόγου και την επιβλητική κυριαρχία της εικόνας.

Θα μπορούσε ίσως κανείς να επικαλεστεί την πραγματικότητα ότι ο προφορικός

πολιτισμός που υπαγόρευσε και την προφορική μορφή του χριστιανικού κηρύγματος έχει παρέλθει. Στις παλαιότερες εποχές η συντριπτική πλειοψηφία των αποδεκτών ήταν αναλφάβητοι, η γραφική ύλη σπάνια, η τυπογραφία ανύπαρκτη και η σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία αδιανόητη. Σήμερα όμως δεν συμβαίνει το ίδιο.

Παρ'όλα αυτά ο προφορικός λόγος εκ φύσεως έχει χρονική και ουσιαστική προτεραιότητα[5]. Το βρέφος μαθαίνει την πραγματικότητα γύρω του με τις λέξεις που ακούει από τα χείλη της μητέρας του, οι οποίες έχουν ένα νόημα και μία ακουστική εικόνα. Στη συνέχεια με τους κανόνες που προφορικά μαθαίνει συντάσσει προτάσεις και με αυτόν τον τρόπο αρχίζει να εκφράζει τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις κρίσεις του. Ο γραπτός λόγος και η περαιτέρω καλλιέργεια της γλώσσας και της σκέψης έρχονται αργότερα.

Το ίδιο ισχύει και για τη μητέρα Εκκλησία: με στοργή και υπομονή διδάσκει στα παιδιά της τα λόγια που οδηγούν στην αιώνια ζωή (Ιω. 6:68). Τους καλεί να μετανοήσουν, δηλαδή να βρουν την αλήθεια και το νόημα που αναζητούν για τη ζωή τους στον Θεό που έχει γίνει άνθρωπος, ο δικός μας άνθρωπος (Ιω.1-14).

Το προφορικό κήρυγμα έχει την προτεραιότητα όχι όμως και τη μοναδικότητα για τη μεταφορά της χαρμόσυνης είδησης, την εμπέδωση της πίστης και την πνευματική οικοδομή των πιστών. Συνοδεύεται πάντοτε από την ανάλογη στάση ζωής των Χριστιανών και την προσφορά τους μέσα στην κοινωνία. Ο Ιησούς είναι κατηγορηματικός: «ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.»(Ματθ. 5:19). Ο Απ. Παύλος επιβεβαιώνει την συναλληλία: «οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἔθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ»(Ρωμ. 15:18).

(συνεχίζεται)

[5] F. de Saussure, *Cours de linguistique générale*, Payot, Paris, 1975, p. 23-54, 155-162